

Hem > ... > Hitta Rätt Person > Hitta En Sakkunnig > Czechia

Innehåll inlagt av
Tjeckien

Hitta en sakkunnig

Tjeckien

I. Förteckningar och register över sakkunniga

Det finns en officiell förteckning över sakkunniga i Tjeckien.

I enlighet med § 15 i lag nr 254/2019 om sakkunniga samt om byråer och institut med sakkunskap (*lagen om sakkunniga*), genomförd genom justitieministeriets genomförandedekret nr 503/2020 av den 26 november 2020, är förteckningen över sakkunniga offentligt tillgänglig.

Förteckningen kan konsulteras [här](#). Byråer och institut som är kvalificerade att utföra sakkunnigarbete finns också upptagna i förteckningen.

Justitieministeriet ansvarar för att hålla förteckningen över sakkunniga uppdaterad.

Enligt § 5.1 i lagen om sakkunniga, genomförd genom dekret nr 503/2020, måste sakkunniga för att tas upp i förteckningen uppfylla kriterierna nedan. En sakkunnig

- måste ha sitt säte, sin varaktiga bostadsadress, sin kontaktadress eller sin registrerade bosättning som utländsk medborgare i Tjeckien,
- måste ha den utbildningsnivå som krävs (universitetsutbildning där så är möjligt, och i annat fall den högsta utbildningsnivå som kan uppnås),
- måste ha minst fem års aktiv yrkeserfarenhet inom det berörda området och den berörda sektorn,
- måste ha ytterligare specialiserad utbildning eller ett intyg om yrkeskunnande (för de områden och sektorer som förtecknas i bilaga 2 till genomförandedekret nr 505/2020),
- måste ha full processbehörighet (kunna delta fullt ut i rättsliga förfaranden),
- måste vara ostraffad (dvs. det får inte finnas någon slutlig fällande dom mot personen för ett uppsåtsbrott eller oaktsamhetsbrott som begåtts i samband med dennes verksamhet som sakkunnig eller affärsverksamhet, såvida det inte kan anses att personen inte har fällt),
- måste inneha den materiella och tekniska utrustning som behövs,
- måste ha klarat ett antagningsprov anordnat av justitieministeriet,
- får inte vara i konkurs,
- får inte under de gångna fem åren ha fått sitt tillstånd att verka som sakkunnig indraget på grund av upprepat åsidosättande av sina åligganden som sakkunnig och
- får inte under de tre gångna åren ha dömts att betala böter motsvarande 100 000 tjeckiska kronor eller mer för en överträdelse som finns upptagen i förteckningen i lagen om sakkunniga.

För att få utföra tjänster som byrå eller institut med sakkunskap måste enheten i fråga uppfylla de särskilda villkor som fastställs i § 6 och 7 i lagen om sakkunniga.

Sakkunniga måste avlägga en ed för att bli registrerade. Eden lyder: "Jag lovar att i mitt sakkunnigarbete följa lagen, vara opartisk och oberoende, till fullo utnyttja min kunskap, vinnlägga mig om att vidareutbilda mig och iaktta tystnadsplikt i förhållande till de omständigheter jag får kännedom om i samband med sakkunnigarbetet."

Sakkunniga som vill tas upp i förteckningen måste lämna in en ansökan till justitieministeriet.

Däremot behöver de inte skriva under någon uppförandekod eller etik kod.

Sakkunniga kan strykas ur förteckningen på någon av följande grunder:

- Den sakkunnige avlider alternativt byrån eller institutet läggs ned.
- Den sakkunnige meddelar att han eller hon har slutat arbeta som sakkunnig.
- Ett beslut om att dra tillbaka den sakkunniges tillstånd att utöva sakkunnigarbete träder i kraft.

Den tidpunkt då rätten att utöva sakkunnigarbete upphör efter det att ministeriet dragit tillbaka tillståndet regleras i § 14.1 i lagen om sakkunniga. Denna bestämmelse är tillämplig när en sakkunnig inte längre uppfyller villkoren för förordnande, inte har lämnat in bevis på obligatorisk ansvarsförsäkring, är långvarigt oförmögen att utföra sitt arbete av medicinska, yrkesmässiga eller andra allvarliga skäl, på annat sätt är inaktiv (färre än tre sakkunnigutlåtanden under de senaste fem åren) eller gör sig skyldig till ett allvarligt eller upprepat åsidosättande av sina åligganden enligt lagen om sakkunniga.

Förteckningen över sakkunniga uppdateras regelbundet av justitieministeriet.

Du kan hitta en sakkunnig med hjälp av [sökverket](#). Detta sökverktyg omfattar alla sakkunniga samt alla byråer och institut med sakkunskap.

De sakkunniga kategoriseras i förteckningen efter område, sektor och, i tillämpliga fall, specialisering. Det finns för närvarande 52 huvudområden som anges i lagen om sakkunniga. I bilaga 1 till genomförandedekret nr 505/2020 återfinns en förteckning över sakkunnigsektorer inom dessa områden.

De sakkunniga måste föra in uppgifter om sitt sakkunnigarbete elektroniskt i ett register över sakkunnigutlåtanden. Registret kan konsulteras på distans och underhålls av justitieministeriet.

II. Sakkunnigas kvalifikationer

Endast den som uppfyller minimikraven på utbildningsnivå och aktiv yrkeserfarenhet inom det område och den sektor där han eller hon är specialiserad får utses till sakkunnig. Medlemskap i en yrkesorganisation för sakkunniga krävs inte för att få utföra sakkunnigarbete.

Det krävs dock bevis på yrkeskunnande som utfärdats av en lagenligt bildad yrkesorganisation med obligatoriskt medlemskap för att få utföra sakkunnigarbete inom vissa områden och sektorer, såsom byggsektorn (enligt bilaga 2 till genomförandedekret nr 505/2020).

Sakkunniga är skyldiga att förnya och utöka sina kunskaper. Justitieministeriet bidrar till att ge de sakkunniga utbildning och vidare yrkesmässigt stöd.

III. Sakkunnigas arvode

En sakkunnigs arvode regleras antingen av ett avtal med en kund som begär ett sakkunnigutlåtande eller av bestämmelserna i lagen om sakkunniga och i genomförandedekret nr 504/2020 om sakkunnigarvoden.

Det finns begränsningar för sakkunnigas arvode. Arvodering enligt avtal är inte tillåtet om sakkunnigutlåtandet begärs av en offentlig myndighet (t.ex. en domstol eller en administrativ myndighet).

Utöver arvode har den sakkunnige rätt till ersättning för utgifter och för tid som går förlorad, inbegripet restid i samband med sakkunnigarbete på annan plats än där den sakkunnige har sitt säte.

Sakkunniga som förordnas av domstol kan få förskottsbetalning.

Sakkunnigarvoden betalas enligt följande:

Civilrättsligt förfarande

Sakkunnigarvoden ingår i kostnaderna för förfarandet. Varje part står för de kostnader som parten själv och partens företrädare ådrar sig. Domstolen beviljar den part som vinner ett mål ersättning för de kostnader den ådragit sig vid utövningen eller försvaret av sin rättighet mot den part som förlorar målet. Om en part endast delvis vinner ett mål fördelar domstolen ersättningen för kostnaderna rättvist eller förklarar att ingen av

parterna har rätt till ersättning. På grundval av resultatet av förfarandet har staten rätt till ersättning från parterna för sina kostnader för förfarandet, såvida det inte finns en förväntan om att parterna kommer att undantas från domstolsavgifter.

Straffrättsligt förfarande

Kostnaderna för straffrättsliga förfaranden, inbegripet verkställighetsförfaranden, bärs av staten. Vid slutlig fällande dom mot den tilltalade ska han eller hon betala ett engångsbelopp till staten som ersättning för sådana kostnader, även i mål där ett sakkunnigutlåtande har begärts under förfarandet. Staten står helt och hållet för de kostnader som överskrider denna klumpsumma. Med vissa undantag står staten inte för kostnaderna för sakkunnigutlåtanden som inte har begärts av staten.

IV. Sakkunnigas ansvarsskyldighet

Sakkunniga är enligt lagen om sakkunniga ansvariga för lagöverträdelser som begås av dem (§ 39) eller för risken att mened eller falskt sakkunnigutlåtande, vilka utgör brott enligt straffrätten, begås om den sakkunnige lämnar ett falskt, grovt missvisande eller ofullständigt utlåtande (§ 346 i lag nr 40/2009, strafflagen).

Lagen om sakkunniga föreskriver också ett särskilt privaträttsligt ansvar för sakkunniga. Sakkunniga är skyldiga att ersätta alla eventuella skador som de orsakar i samband med sina sakkunniguppdrag. Sakkunniga befrias dock från ansvar om de kan visa att de inte kunde ha förhindrat skadan ens med alla de ansträngningar som rimligen kan krävas av dem.

Sakkunnigas ansvarsskyldighet har inget lagstadgat tak.

Sakkunnigas obligatoriska försäkring bidrar till att täcka deras ersättningsansvar för skador som de orsakar i utövandet av sina sakkunniguppdrag.

V. Ytterligare information om sakkunnigförfaranden

Den lagstiftning som är tillämplig på sakkunnigarbete i Tjeckien är i huvudsak lag nr 254/2019 om sakkunniga samt om byråer och institut med sakkunskap, lag nr 99/1963, civilprocesslagen, lag nr 141/1961 om straffrättsliga förfaranden (*straffprocesslagen*) och lag nr 500/2004, förvaltningsprocesslagen.

De allmänna reglerna om offentliga myndigheters förordnande av sakkunniga i civilrättsliga, straffrättsliga och förvaltningsrättsliga domstolsförfaranden är likartade.

Beteckningarna "sakkunnig", "byrå med sakkunskap" och "institut med sakkunskap" får endast användas av behöriga personer.

I Tjeckiens rättssystem skiljer man inte mellan sakkunniga som förordnats av domstol, tekniska sakkunniga, rättsliga sakkunniga eller andra sakkunniga.

Förteckningen över sakkunniga omfattar totalt cirka 6 000 sakkunniga.

1. Förordnande av sakkunniga

Sakkunniga kan förordnas av en domstol, en annan offentlig myndighet eller av parterna i ett förfarande.

I civilrättsliga och förvaltningsrättsliga domstolsförfaranden kan en sakkunnig inte förordnas innan förfarandet inleds.

Avseende straffrättsliga förfaranden föreskrivs följande i § 105.1 i straffprocesslagen: Om det krävs en sakkunnig för att klargöra sakförhållandena i det straffrättsliga förfarandet begär den myndighet som deltar i förfarandet ett sakkunnigutlåtande. Om detta inte räcker på grund av den bedömda frågans komplexitet förordnar den myndighet som deltar i det straffrättsliga förfarandet en sakkunnig. I ett förundersökningsförfarande förordnas den sakkunnige av den myndighet i det straffrättsliga förfarandet som anser att ett sakkunnigutlåtande krävs för beslutet (t.ex. en polis eller en allmän åklagare). I annat fall förordnas den sakkunnige av den allmänna

åklagaren om ärendet har återförvisats för ytterligare utredning eller av rättsens ordförande i domstolsförfaranden. Den åtalade, och i domstolsförfaranden den allmänna åklagaren, underrättas om att en sakkunnig har förordnats. Andra personer underrättas om att en sakkunnig förordnats i den mån det anses nödvändigt för att dessa personer ska kunna vidta någon viss åtgärd eller för att man ska kunna möjliggöra något inom ramen för sakkunnigförfarandet, såsom att bereda den sakkunnige tillgång till en viss plats.

1.a) Förordnande av domstol

Domstolen får vid behov i specifika ärenden förordna sakkunniga för att göra bedömningar av sakförhållanden som kräver specialistkunskaper. Det finns också fall inom civil- och straffrätten där det är obligatoriskt enligt lag att förordna en sakkunnig (i vissa fall följer detta också av rättspraxis). Sakkunniga får förordnas för förberedande förhandlingar eller förundersökningar.

I § 105.1 i lag nr 141/1961 om straffrättsliga förfaranden (straffprocesslagen) föreskrivs följande: "Om det krävs en sakkunnig för att klargöra sakförhållandena i det straffrättsliga förfarandet begär den myndighet som deltar i förfarandet ett sakkunnigutlåtande. Om detta inte räcker på grund av den bedömda frågans komplexitet förordnar den myndighet som deltar i det straffrättsliga förfarandet en sakkunnig."

En sakkunnig förordnas på i princip samma sätt i civilrättsliga, straffrättsliga och förvaltningsrättsliga domstolsförfaranden.

Sakkunniga är enligt lag skyldiga att anmäla eventuell intressekonflikt.

När en domstol förordnar en sakkunnig måste denne väljas från förteckningen över sakkunniga. Om inte omständigheterna utesluter detta ska sakkunniga med säte eller kontaktadress i den regionala domstolens domkrets där domstolen har sitt säte eller en lokal avdelning förordnas. Om det inte finns någon sakkunnig som uppfyller det kriteriet upptagen i förteckningen, eller om det inte finns någon registrerad sakkunnig som kan avge ett utlåtande, får domstolen undantagsvis förordna en person som inte finns upptagen i förteckningen över sakkunniga – en "av domstol ad hoc-förordnad sakkunnig" (§ 26 i lagen om sakkunniga) – för att avge sakkunnigutlåtandet.

1.b Av parterna anlitate sakkunniga

Parterna i förfarandet kan anlita en sakkunnig när som helst. Sakkunnigutlåtanden av partssakkunniga (som är registrerade i den nationella förteckningen över sakkunniga) har samma vikt som utlåtanden av en domstolsförordnad sakkunnig. Ett sådant utlåtande måste dock innehålla en klausul där den sakkunnige förklarar sig vara medveten om konsekvenserna av att medvetet avge ett falskt sakkunnigutlåtande (§ 127a i civilprocesslagen, § 110a i straffprocesslagen).

Parterna måste inte följa något särskilt förfarande när de anlitar en sakkunnig. Det måste dock uppges i sakkunnigutlåtandet huruvida den sakkunnige arvoderas enligt ett avtal, och arvodet får inte vara avhängigt resultatet av den sakkunniges arbete.

En och samma sakkunnig får inte anlitas av båda parterna i ett domstolsförfarande.

Domstolen kan inte besluta att båda parterna gemensamt ska anlita en och samma sakkunnig (t.ex. i småmålsförfaranden eller påskyndande förfaranden) i stället för att båda har sin egen sakkunnig.

Parterna i en tvist måste ge den sakkunnige detaljerade instruktioner och frågor.

2. Förfarande

2.a Civilprocess

Om domstolen hyser tvivel om huruvida ett sakkunnigutlåtande är korrekt, eller om utlåtandet är oklart eller ofullständigt, ska den sakkunnige uppmanas att förtydliga eller lämna ytterligare information. Om så inte sker låter domstolen en annan sakkunnig granska sakkunnigutlåtandet. Sakkunniga korsförhör normalt under rättegången.

En domare är aldrig bunden av ett sakkunnigutlåtande. Sakkunnigutlåtandet har samma vikt som övriga bevis. Domaren ska utvärdera det på ett objektivt sätt och mot bakgrund av övriga bevis. Domstolen utgår inte från att ett utlåtande från en sakkunnig som den har förordnat är riktigt. Ett utlåtande från en partssakkunnig har samma vikt som ett utlåtande från en sakkunnig som förordnats av domstolen.

Parterna får bestrida ett sakkunnigutlåtande genom att framföra invändningar.

Det finns inget förfarande för att låta sakkunniga träffa varandra före rättegången eller korsförhöras före rättegången för att avgränsa sakfrågorna och för att domstolen ska förstå meningsskiljaktigheterna. Sakkunniga får vara i kontakt med parterna under förfarandet, men får inte avge utlåtanden om det råder tvivel om deras opartiskhet.

Så snart en sakkunnig inser att det finns omständigheter som gör att han eller hon inte kan delta ska detta anmälas till den part som begärt utlåtandet. Parterna i förfarandet har samma skyldighet. Beslutet om huruvida en sakkunnig får delta i förfarandet fattas av den myndighet som förordnat den sakkunnige.

Parterna i förfarandet är skyldiga att samarbeta med sakkunniga. I vissa fall ombeds parterna att delta i utredningar eller förhör som genomförs av sakkunniga.

I synnerhet gäller att sakkunniga inte är skyldiga att sammanträda med parterna för att inhämta deras synpunkter.

1. Sakkunnigutlåtande

Ett sakkunnigutlåtande måste vara fullständigt, sanningsenligt och möjligt att granska. De formella krav som ett sakkunnigutlåtande ska uppfylla fastställs i § 27 och 28 i lagen om sakkunniga och i genomförandedekret nr 503/2020.

Följande måste finnas med i ett sakkunnigutlåtande:

- Titelsida.
- Uppdragsbeskrivning.
- Källförteckning.
- Resultat.
- Yttrande.
- Motivering (som är tillräckligt detaljerad för att möjliggöra granskning).
- Slutsats.
- Bilagor.
- Sakkunnigklausul.
- Den sakkunniges stämpel.
- Underskrift (kvalificerad elektronisk underskrift för utlåtanden i elektronisk form).

De sakkunniga är inte skyldiga att tillhandahålla ett preliminärt utlåtande.

De behöver inte heller i sina utlåtanden behandla parternas argument, utöver vad som omfattas av uppdragsbeskrivningen.

De sakkunniga är skyldiga att utföra sakkunnigarbetet personligen och endast inom det område, den sektor och, i förekommande fall, den specialisering där de är behöriga, med vederbörlig omsorg, på ett oberoende och opartiskt sätt samt inom den överenskomna eller fastställda tidsfristen. Sakkunniga får, med samtycke från den person om begärt utlåtandet, anlita en konsult för utredning av delfrågor.

Sakkunniga måste iaktta tystnadsplikt i samband med utförandet av sitt arbete.

Sakkunniga får vägra att avge ett utlåtande endast på de grunder som anges i lagen (§ 19 i lagen om sakkunniga).

Sakkunniga avger skriftliga utlåtanden. Lagen medger att utlåtandet avges muntligt eller i elektronisk form om den part som begärt utlåtandet samtycker till detta.

Sakkunniga kan ombes att bekräfta, komplettera eller förklara sitt utlåtande inför domstolen.

2. Domstolsförhandling

Sakkunniga måste närvara vid förberedande förhandling om de kallas av domstolen.

De måste också infinna sig vid den muntliga förhandlingen för att besvara frågor från domstolen och parterna när de uppmanas att göra detta.

Sakkunniga korsförhörs normalt under rättegången.

Den information som presenteras här samlades in inom ramen för projektet "Hitta en sakkunnig" och kommer från de kontaktpersoner från olika länder som valts ut av European Expertise & Experts Institute (EEI).

■ Senaste uppdatering: 08/09/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.